

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης

Η Ιερά Μονή ανήκει στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Ιδρύθηκε το 1578 και διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο κατά την Επανάσταση του 1821.

Σήμερα, στις υπόγειες στοές της Μονής βρίσκεται το "Κρυφό Σχολειό". Πρόκειται για μόνιμη έκθεση αφιερωμένη στην Παιδεία κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας στην οποία υπάρχει ακριβής αναπαράσταση του "Κρυφού Σχολειού" και προβάλλονται οι μορφές των Διδασκάλων του Γένους και η συμβολή τους στη διάσωση των Ελληνικών γραμμάτων.

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί έκθεση εποπτικής διδασκαλίας της Αγίας Γραφής.

Αξιόλογα είναι το Μουσείο και η Βιβλιοθήκη της Μονής.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΑΡΤΗΣ

Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Σέλτσου

Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Σέλτσου ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Αρτης.

Εδώ κατέφυγαν μετά τον χορό του Ζαλόγγου 1.148 Σουλιώτες με τις οικογένειές τους και στις 21 Απριλίου 1804, μετά από ηρωική αντίσταση σφαγιάσθηκαν από τους Τουρκαλβανούς.

Στον ποταμό Αχελώο που βρίσκεται δίπλα στη Μονή έπεσαν αποφεύγοντας την ατίμωση διακόσιες Σουλιώτισσες.

Το πλήθος των ιστορικών εκκλησιαστικών μνημείων της Ιεράς Μητροπόλεως Αρτης μας επιτρέπει να παρουσιάσουμε μαζί με την Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Σέλτσου και άλλα ιστορικά μνημεία όπως την "Κόκκινη Εκκλησιά" Παναγία Βελλάς Δροσοπηγής, τον Ιερό Ναό της Κατάθεσις Εσθήτος της Θεοτόκου εν Βλαχέρνη και την Ιερά Μονή Ευαγγελισμού Θεοτόκου Βυλίζης Ματσουκίου που είναι σημεία αναφοράς για την ιστορία του τόπου.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΓΟΡΤΥΝΟΣ &
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ
Ιστορικά Ιερά Μοναί

Η Ιερά Μητρόπολη Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως είναι γεμάτη από ιστορικά μνημεία.

Πρώτη στις επάλξεις των Αγώνων του Γένους για την ελευθερία η Μητρόπολη διαφύλαξε με περισσή φροντίδα τα μνημεία εκείνα που αποτελούν ιστορικούς φάρους της Ορθοδοξίας για να θυμούνται οι παλιοί και να μην ξεχνούν οι νέοι την αιματοβαμμένη ιστορία του Έθνους.

Στην Ιστορική Μονή Ζωοδόχου Πηγής Χρυσοπηγής Στεμνίτσης, συνήλθε η πρώτη Πελοποννησιακή Γερουσία τον Μάιο του 1821. Η Ιερά Μονή Ρεκίτσης Αρκαδίας ήταν η Μονή της Μετανοίας του Αρχιμανδρίτη Γρηγορίου Δικαίου "Παπαφλέσσα". Η Αγία Μονή Μεγαλοπόλεως ήταν το καταφύγιο του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Στην Ιερά Μονή Αιμυαλών βρισκόταν ο Ληνός των Κολοκοτρωναίων. Στον Βυζαντινό Ναό της Ιεράς Μονής Φιλοσόφου, που οικοδομήθηκε το 963 μ.Χ., λειτουργούσε ένα από τα πρώτα Κρυφά Σχολεία του Γένους. Στην Δημητσάνα, στο σπίτι στο οποίο γεννήθηκε το Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄, σήμερα λειτουργεί ένα από τα σημαντικότερα Μουσεία Εκκλησιαστικής Τέχνης.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Στροφάδων & Αγ.Διονυσίου

Η Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Στροφάδων και Αγ.Διονυσίου ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Ζακύνθου.

Ιδρύθηκε τον 13^ο αιώνα από τον αυτοκράτορα Νικαίας Θεόδωρο του Λασκάρεως κοντά στην πόλη της Ζακύνθου στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Στροφάδων.

Εδώ μόνασαν Οικουμενικοί Πατριάρχες, ανάμεσα στους οποίους ο Μεθόδιος Γ΄ ο Μορώνης.

Στην Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Στροφάδων εκάρησαν μοναχοί ο Ζακύνθιος Κόμης Δραγανίγος Σιγούρος, μετέπειτα Άγιος Διονύσιος Πολιούχος Ζακύνθου και ο εκ Δημητσάνης Γεώργιος Αγγελόπουλος, μετέπειτα Εθνομάρτυρας Οικουμενικός Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ιερά Μονή Βελλάς

Η Ιερά Μονή Βελλάς ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων.

Αφιερωμένο στην Γέννηση της Θεοτόκου το Μοναστήρι βρίσκεται στον χώρο της ομώνυμης βυζαντινής πόλης της Ηπείρου.

Η Μονή ιδρύθηκε τον 11ο αι.μ.Χ., ενώ το σημερινό κτίσμα είναι του 18ου αι.

Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας αποτελούσε αξιόλογο πνευματικό κέντρο της περιοχής, καθώς η πόλη Βελλά αποτελούσε έδρα επισκοπής. Το 1817 η Μονή λεηλατήθηκε από τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων, οι δε μοναχοί αναγκάστηκαν να καταφύγουν στην Κέρκυρα.

Σήμερα στο καθολικό της Μονής σώζονται τοιχογραφίες με παραστάσεις αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων, ενώ στο σκευοφυλάκιο φυλάσσεται χειρόγραφο Ευαγγέλιο του μοναχού Ματθαίου, μετέπειτα μητροπολίτη Μυρέων.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ & ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου Καλαβρύτων

Η Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου Καλαβρύτων ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας και είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου.

Ιδρύθηκε το 361 μ.Χ. από τους Θεσσαλονικείς αδελφούς Συμεών και Θεόδωρο στη θέση στην οποία, μετά από όραμα, βρέθηκε εικόνα της Θεοτόκου, έργο του Ευαγγελιστού Λουκά.

Παρά τις αλλεπάλληλες καταστροφές και λεηλασίες, που υπέστη η Μονή στο πέρασμα των αιώνων μέχρι και της γερμανικής κατοχής, δεν έπαψε να είναι μία από τις δημοφιλέστερες και επιφανέστερες Μονές της Ελλάδας.

Κέντρο δράσης των Ελλήνων Επαναστατών το 1821 χαρακτηρίστηκε από τους ιστορικούς προπύργιο της Ελευθερίας. Πολλοί από τους μοναχούς της ήταν μέλη της Φιλικής Εταιρείας και αργότερα οπλαρχηγοί και ενίσχυσαν με κάθε τρόπο - υλικά και ηθικά - τον αγώνα των Ελλήνων.

Η θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου σώζεται έως σήμερα παρά τις καταστροφές και τους εμπρησμούς της Μονής, χάρη στην ευσέβεια, τον ηρωισμό και την αυτοθυσία των μοναχών της.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ & ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας

Η Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας.

Χτισμένη από τον 10ο αι.μ.Χ. η Μονή απέκτησε μεγάλη ιστορική και εθνική σημασία κατά την περίοδο της Εθνεγερσίας του 1821.

Η Αγία Λαύρα έγινε το ορμητήριο των πρώτων ενεργειών του Αγώνα.

Στην Αγία Λαύρα υψώθηκε το λάβαρο της ελευθερίας στις 21 Μαρτίου 1821 από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό.

Στην Αγία Λαύρα ακούστηκε και έγινε σύνθημα όλων των Ελλήνων το "Λευτεριά ή θάνατος".

Η Αγία Λαύρα σήμερα δεν είναι απλά τόπος προσκυνήματος. Είναι ιδέα και όραμα όλου του Έθνους για την Ελευθερία, που δεν μας χαρίστηκε αλλά την κατακτήσαμε με αγώνες και αίμα.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ & ΣΠΑΡΤΗΣ

Μυστράς

Στην Μεσαιωνική πολιτεία της Πελοποννήσου, σώζονται από την εποχή των Κατακουζηνών και των Παλαιολόγων αξιόλογες εκκλησίες, κτίσματα και τοιχογραφίες.

Στον Κάτω Μυστρά η Μητρόπολη, αφιερωμένη στον Αγ. Δημήτριο, η Ευαγγελίστρια, οι Άγιοι Θεόδωροι και η Παναγία η Οδηγήτρια είναι από τις αρχαιότερες και πλέον αξιόλογες εκκλησίες στον Ελλαδικό χώρο.

Στην Άνω πόλη η Περίβλεπτος με τις θαυμάσιες τοιχογραφίες, η Παντάνασσα και ο Άγιος Νικόλαος ατενίζουν το δεσποτάτο του Μυστρά και αποτελούν αδιάψευστη απόδειξη ότι η πρωτεύουσα της Ελληνικής Ηγεμονίας ήταν η σημαντικότερη εστία της ελληνικής αναγέννησης.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ, ΦΙΛΙΑΤΩΝ, ΓΗΡΟΜΕΡΙΟΥ & ΠΑΡΓΑΣ

Ιεραί Μοναί Σουλίου

Στην Ιερά Μητρόπολη Παραμυθίας, Φιλιατών, Γηρομερίου και Πάργας, στον ένδοξο χώρο του Σουλίου σώζονται δύο Ιερές Μονές με μεγάλη ιστορική σημασία.

Η Ιερά Μονή Αγίου Δονάτου και η Ιερά Μονή Αγ. Παρασκευής Κουγκίου.

Το Σούλι δεν ήταν απλώς ένα χωριό. Ήταν ανεξάρτητη ηπειρωτική συμπολιτεία που αποτελείτο από έντεκα χωριά με σημαντικότερο ανάμεσά τους το Σούλι. Η αυτονομία του Σουλίου και το ανεξάρτητο, ανυπότακτο πνεύμα των κατοίκων του, οδήγησε τον Αλή Πασά σ'έναν δεκαετή ανελέητο πόλεμο εναντίον τους. Χρησιμοποιώντας κάθε μέσο και κάθε τέχνασμα πολέμησε με μανία τους Σουλιώτες και αν δεν βρισκόταν η προδοσία του Πήλιου Γούση τη νύχτα της 25^{ης} Σεπτεμβρίου 1803 το Σούλι δεν θα έπεφτε ποτέ.

Η νίκη του όμως ήταν μόνο τυπική. Το Σούλι δεν παραδόθηκε ποτέ στον Αλή Πασά. Η ψυχή του έμεινε για πάντα ελεύθερη.

Στο Κούγκι ο καλόγερος Σαμουήλ βάζει φωτιά στην μπαρουταποθήκη της Μονής και τινάζει το Κούγκι στον αέρα.

Τον Φώτο Τζαβέλα δεν κατάφερε να τον πιάσει. Κατόρθωσε να φτάσει στην Πάργα και να ξεκινήσει νέο, σκληρότερο αγώνα εναντίον των Τουρκαλβανών. Ο Κίτσος Μπότσαρης οχυρώθηκε στο Μοναστήρι του Σέλτσου και για τέσσερις μήνες αμύνθηκε μέχρι τελευταίας πνοής.

Και στο Ζάλογγο οι Σουλιώτισσες έγραψαν μια από τις ωραιότερες σελίδες της Ελληνικής Ιστορίας.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΥΔΡΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ & ΑΙΓΙΝΗΣ

Ιστορικές Ιερές Μονές

Στην Ιερά Μητρόπολη Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης σώζονται πολλές Ιστορικές Μονές.

Στην Ύδρα, βρίσκεται το Ιστορικό Μοναστήρι της Παναγίας Ναυμάχων το οποίο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον Εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1821, καθώς και η Ιερά Μονή Προφήτου Ηλιού στην οποία σώζεται το κελί όπου φυλακίστηκε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Στις Σπέτσες βρίσκεται το Ιστορικό Μοναστήρι του Αγίου Νικολάου, όπου υψώθηκε η σημαία της Επανάστασεως στις 3 Απριλίου 1821 και η Παναγία η Αρμάτα στην παραλία της οποίας, στις 8 Σεπτεμβρίου 1822, ανατινάχθηκε η Τουρκική ναυαρχίδα.

Στην Ιερά Μονή της Ζωοδόχου Πηγής στον Πόρο λειτούργησε το πρώτο Ιεροδιδασκαλείο ενώ στον Μητροπολιτικό Ναό της Αίγινας σώζεται το στασίδι του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας, Ιωάννη Καποδίστρια.

Το οδοιπορικό στα ηρωικά νησιά της Ύδρας, των Σπετσών, του Πόρου και της Αίγινας θα δημιουργήσει ένα ντοκιμαντέρ-αφιέρωμα στην Ελληνική Ιστορία.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ιεροί Ναοί - Αρχαιολογικά Μνημεία

- Αγ.Αικατερίνη, παρά το μνημείο Λυσικράτους
- Αγ.Απόστολοι του Σολάκη, Αρχαία Αγορά
- Αγ.Ασώματοι, Θησεϊόν
- Αγ.Δημήτριος ο Λουμπαρδιάρης, Λόφος Πνυκός
- Αγ.Δύναμις, οδός Μητροπόλεως
- Αγ.Θεόδωροι, Πλατεία Αγ.Θεοδώρων
- Αγ.Ιωάννης Θεολόγος, Πλάκα
- Καπνικαρέα (Εισόδια Θεοτόκου), οδός Ερμού
- Μεταμόρφωσις, Ακρόπολις
- Παναγία Γοργοεπήκοος - Αγ. Ελευθέριος, Πλατεία Μητροπόλεως
- Παναγία Ρόμβη (Κοίμησις Θεοτόκου), οδός Ευαγγελιστρίας
- Παντάνασσα (Κοίμησις Θεοτόκου), Μοναστηράκι
- Σωτήρα Λυκοδήμου - Αγ.Τριάς (οδού Φιλελλήνων)
- Αγ.Φωτεινή, Λ.Καλλιρρόης
- Αγ.Πάντες (ομολογηταί), οδός Αν.Τσόχα, Αμπελόκηποι
- Αγ.Θωμάς (Πεντελιώτισσα), Γουδί
- Αγ.Ελεούσα, παρά τη Λ.Θησέως, Καλλιθέα
- Αγ.Απόστολοι Κανάρη, Κυψέλη (οδός Αγ.Αποστόλων & Σουμελά)
- Αγ.Δημήτριος των Όπλων, Πατήσια
- Αγ.Ζώνη, θέσις "Τρεις Γέφυρες"

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ιεροί Ναοί - Αρχαιολογικά Μνημεία

- Ιερός Ναός Αγ.Δημητρίου, Πολιούχου της πόλεως. Κτίστηκε το 412 μ.Χ.
- Ιερός Ναός Παναγίας Αχειροποιήτου. Κτίστηκε στα μέσα του 5ου αι.μ.Χ.
- Ιερός Ναός Αγ.Γεωργίου Ροτόντας. Κτίστηκε το 305-310 μ.Χ.
- Ιερός Ναός Οσίου Δαβίδ. Κτίστηκε τον 5ο αι.μ.Χ.
- Ιερός Ναός της του Θεού Σοφίας. Κτίστηκε το 690-730 μ.Χ.
- Ιερός Ναός της Παναγίας των Χαλκέων. Κτίστηκε το 1028 μ.Χ.
- Ιερός Ναός Αγ.Παντελεήμονος. Κτίστηκε τον 13ο αι.μ.Χ.
- Ιερός Ναός Παναγίας Δεξιάς με την ομώνυμη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΣΤΑΓΩΝ & ΜΕΤΕΩΡΩΝ

ΜΕΤΕΩΡΑ

Η ΜΟΝΑΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ ΒΡΑΧΩΝ

Στα πλαίσια της παραγωγής της σειράς ντοкуμαντέρ "Τα Μοναστήρια της Ελλάδος" θα δημιουργήσουμε έξι ντοкуμαντέρ, το κάθε ένα αφιερωμένο σε ένα Μοναστήρι των Μετεώρων.

Το παρόν έργο κρίνεται απαραίτητο καθώς τα Μετέωρα "η Θηβαΐδα των Σταγών" όπως χαρακτηρίζεται, είναι η μοναδική μοναστική πολιτεία εν Ελλάδι, που δεν είναι αυτόνομη (όπως το Άγιον Όρος) και ανήκει στην Εκκλησία της Ελλάδος.

Τα Μετέωρα σε όλη τους την έκταση είναι "Άγία Γη", ένας Θεόκτιστος και Θεοφρούρητος ιερός χώρος, που έζησε χορεία Οσίων, Ασκητών και Μαρτύρων.

Τα έξι αξιόλογα ντοкуμαντέρ θα αποτελέσουν λυχνία φωτός για κάθε επισκέπτη, καθώς η ενημέρωσή του θα είναι υπεύθυνη και ολοκληρωμένη, για ένα χώρο ιερό όπου η πίστη, η αφοσίωση και η θυσία στο Θεό χαλύβδωσε ταπεινές ψυχές και φύλαξαν στο πέρασμα των αιώνων το μεγαλείο της Εκκλησιαστικής μας παραδόσεως και της Εθνικής μας κληρονομιάς.

Σ' αυτούς τους επισκέπτες, που θέλουν να γνωρίσουν και να προσκυνήσουν την Ιερή Γη των Μετεώρων, αλλά και σ' ολόκληρη την Χριστιανική Ελλάδα, που αισθάνεται μέσα στους δύσκολους σημερινούς καιρούς, το βάρος της πανορθόδοξης κληρονομιάς μας θα είναι αφιερωμένα τα ντοкуμαντέρ για τις Ιερές Μονές των Μετεώρων.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΑΡΛΑΑΜ

Ο επιβλητικός βράχος της Ιεράς Μονής Βαρλαάμ κατοικήθηκε για πρώτη φορά πριν από εξακόσια χρόνια από τον αναχωρητή Βαρλαάμ, από τον οποίο πήρε και το όνομά του.

Το μεγαλόπρεπο καθολικό της Μονής, κτισμένο σύμφωνα με το Αγιορείτικο τυπικό και με αξιόλογες τοιχογραφίες του αγιογράφου Φράγκου Κατελάνου, χρονολογούμενες από το 1548, είναι αφιερωμένο στους Αγίους Πάντες. Αξιοπρόσεκτο για τη λεπτή και περίτεχνη επεξεργασία του είναι το ξυλόγλυπτο, επιχρυσωμένο τέμπλο του ναού καθώς και ο ηγουμενικός θρόνος και τα δύο αναλόγια.

Σήμερα η Ιερά Μονή Βαρλαάμ διαθέτει πλούσια και αξιόλογη συλλογή 290 χειρογράφων. Ανάμεσα στους χειρόγραφους κώδικες αξιοπρόσεκτο είναι το παλαιογραφικής αξίας περγαμινό τετραβάγγελο, που θεωρείται προσωπικό εγκόλπιο του βυζαντινού αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ζ΄ του Πορφυρογέννητου. Η φορητή εικόνα της Θεοτόκου Βρεφοκρατούσας, έργο του Κρητικού ζωγράφου Εμμανουήλ Τζάνε και ο χρυσοκέντητος επιτάφιος του 1609, κατέχουν ξεχωριστή θέση ανάμεσα στα πολλά εκκλησιαστικά κειμήλια της Μονής.

Εδώ λειτούργησε στα τέλη του 16ου αι. το πιο οργανωμένο βιβλιογραφικό εργαστήριο των Μετεωρίτικων Μονών στο οποίο εργάστηκε ανάμεσα σε πολλούς άλλους ο καλλιγράφος Λουκάς επίσκοπος Μποζέου και μετέπειτα Μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας.

Αλλα αξιόλογα κτίσματα της Μονής είναι η παλαιά Τράπεζα (σημερινό σκευοφυλάκιο), η θολοσκέπαστη εστία, το νοσοκομείο και το παρεκκλήσι των Τριών Ιεραρχών με την υπέροχη απεικόνιση των 24 οίκων του Ακάθιστου Ύμνου.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Η Ιερά Μονή του Αγ.Στεφάνου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της συστάδας των Μετεωρίτικων βράχων. Από το 1961 λειτουργεί ως γυναικείο Μοναστήρι με πολυμελή και δραστήρια αδελφότητα, η οποία παράλληλα με το πλούσιο πνευματικό και φιλανθρωπικό έργο, έχει να επιδείξει και αξιοθαύμαστο ανακαινιστικό και οικοδομικό έργο στη Μονή.

Η ιστορία των πρώτων χρόνων της Μονής του Αγ.Στεφάνου χάνεται στα βάθη των αιώνων και καλύπτεται απ'την αχλύ των θρύλων και των παραδόσεων.Σύμφωνα με παλαιά επιγραφή το Μοναστήρι κτίστηκε το 1191 μ.Χ.και η ιστορία του είναι συνδεδεμένη με την ένδοξη οικογένεια των Κατακουζηνών.

Ο πρώτος ναός, αφιερωμένος στον Άγιο Στέφανο κτίστηκε τον 15ο αι. Οι αξιόλογες τοιχογραφίες του είναι καλά συντηρημένες παρά τις φθορές που υπέστησαν κατά την περίοδο του τελευταίου πολέμου.Το 1798 κτίστηκε το σημερινό επιβλητικό καθολικό αφιερωμένο στον Αγ.Χαράλαμπο, του οποίου η κάρα φυλάσσεται ως ιερό θησαύρισμα, δώρο του ηγεμόνα της Βλαχίας Vladislav.

Η Μονή Αγ.Στεφάνου ενδιαφερόταν κατά παράδοση για την ελληνική παιδεία και τα γράμματα. Ο Ιεράρχης και ελληνοδιδάσκαλος Δωρόθεος Σχολάρχης κατέφυγε στη Μονή τον 19ο αι. για να ικανοποιήσει την έφεσή του προς τη μόρφωση, ενώ στην δεκαετία του 1970 λειτουργούσε στη Μονή Ορφανοτροφείο-Δημοτικό Σχολείο Θηλέων.

Σήμερα στη Μονή φυλάσσονται 147 χειρόγραφα, αξιόλογες φορητές μεταβυζαντινές εικόνες, με σημαντικότερη όλων την "Αποκαθήλωση" έργο του Κρητικού Αγιογράφου Εμμανουήλ Τζάνε, χρυσοκέντητα άμφια, περίτεχνα έργα αργυροχοΐας και ο χρυσοκέντητος επιτάφιος του 1857. Μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας είναι τα βημόθυρα του τέμπλου του ναού του Αγ.Στεφάνου, καθώς και το εξαίρετο ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού του Αγ.Χαραλάμπους.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΠΑΥΣΑ

Η Ιερά Μονή του Αγ.Νικολάου Αναπαυσά βρίσκεται στον πιο μικρό σε έκταση βράχο των Μετεώρων. Αυτό επηρέασε την κτιριακή διαμόρφωση και συγκρότηση της Μονής, η οποία είναι κτισμένη σε αλλεπάλληλα πατώματα.

Ανεβαίνοντας την κτιστή σκάλα συναντάει κανείς πρώτα το πολύ μικρό παρεκκλήσι του Αγ.Αντωνίου και την κρύπτη όπου φυλάσσονταν οι κώδικες και τα κειμήλια της μονής. Στον επόμενο όροφο είναι κτισμένο το καθολικό της Μονής, ο ναός του Αγ.Νικολάου ενώ στον τελευταίο όροφο βρίσκεται η παλαιά Τράπεζα διακοσμημένη με τοιχογραφίες. Στον ίδιο όροφο βρίσκεται το οστεοφυλάκιο της Μονής και το ανακαινισμένο παρεκκλήσι του Αγ.Ιωάννου του Προδρόμου.

Η ονομασία της Μονής ανάγεται ετυμολογικά στο ρήμα "αναπαύομαι" και δηλώνει τόπο ανάπαυσης και αναψυχής.

Οι τοιχογραφίες του ναού του Αγ.Νικολάου φέρουν την προσωπική σφραγίδα του μεγάλου Κρητικού ζωγράφου Θεοφάνη, με όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ανεπανάληπτης τέχνης του.

Η Μονή του Αγ.Νικολάου Αναπαυσά στις αρχές του αιώνα μας εγκαταλείφθηκε. Το 1909 την επισκέφτηκε ο Ν.Βέης, ο οποίος για μεγαλύτερη ασφάλεια μετέφερε στη Μονή της Αγ.Τριάδος τους 50 κώδικες που υπήρχαν εκεί. Το 1960 η Μονή αναστυλώθηκε και ανακαινίσθηκε από την αρχαιολογική υπηρεσία, συντηρήθηκαν οι τοιχογραφίες της και σήμερα λειτουργεί κανονικά επανδρωμένο με μοναχική αδελφότητα ανδρών.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΡΟΥΣΑΝΟΥ

Η Ιερά Μονή Ρουσάνου είναι κτισμένη σε εντυπωσιακό κατακόρυφο στύλο και το κτιριακό της συγκρότημα καλύπτει ολόκληρο το πλάτωμα της κορυφής του απότομου βράχου και φαντάζει σαν φυσική του απόληξη. Η ανάβαση στη Μονή που παλαιότερα γινόταν με ανεμόσκαλα σήμερα γίνεται άνετα με σκαλοπάτια από τσιμέντο και δύο μικρές στερεές γέφυρες.

Η Μονή λειτουργεί από το 1980, μετά την ανακαίνιση της από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, ως γυναικείο μοναστήρι. Αποτελείται από ένα τριώροφο συγκρότημα, με το καθολικό, χώρους υποδοχής και κελιά στο ισόγειο, το αρχονταρίκι και άλλα κελιά και βοηθητικούς χώρους στους ορόφους.

Η Μονή ανοικοδομήθηκε από τους αδελφούς ιερομόναχους Ιωάσαφ και Μάξιμο το 1545. Το καθολικό της είναι αφιερωμένο στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος. Η αγιογράφησή του αποτελεί ένα από τα λαμπρότερα τοιχογραφικά σύνολα της μεταβυζαντινής ζωγραφικής και τεχνοτροπικά ανήκουν στην Κρητική Σχολή.

Στα μέσα του 16ου αιώνα λειτούργησε στη Μονή βιβλιογραφικό εργαστήριο ενώ οι 50 κώδικες της Μονής έχουν ενταχθεί και ανήκουν σήμερα στη συλλογή των χειρογράφων της Αγίας Τριάδας.

Κατά καιρούς η φιλόξενη στέγη της Ιεράς Μονής Ρουσάνου, χρησίμευε ως καταφύγιο και άσυλο κατατρεγμένων ατόμων και οικογενειών κατά τις διάφορες ιστορικές περιπέτειες του Έθνους.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

Επιβλητικός και μεγαλόπρεπος υψώνεται ο απότομος βράχος της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος. Η ανάβαση στο βράχο γινόταν παλαιότερα με ανεμόσκαλα και με το παραδοσιακό δίχτυ. Στα 1925 έγινε η λαξευτή κλίμακα με τα 140 σκαλοπάτια που χρησιμοποιεί ο σημερινός επισκέπτης.

Κατά την παράδοση η Μονή κτίστηκε το 1438 από τον μοναχό Δομέτιο. Ο σημερινός κυρίως ναός αντιπροσωπεύει την αρχαιότερη σωζόμενη οικοδομική φάση του Μοναστηριού και είναι το πιο ενδιαφέρον από τα κτίσματά του. Οι τοιχογραφίες του ανήκουν στην καλή μεταβυζαντινή σχολή. Το παλαιό ξυλόγλυπτο τέμπλο και οι αξιόλογες εικόνες του, εκλάπησαν από ιερόσυλους το 1979 και έχουν αντικατασταθεί από νεώτερες.

Το κτιριακό συγκρότημα της Μονής συμπληρώνεται από το παρεκκλήσι του Τιμίου Προδρόμου, την Τράπεζα, τα κελιά, τις αίθουσες υποδοχής και άλλους βοηθητικούς χώρους. Στη Μονή ανήκουν 124 χειρόγραφα που φυλάσσονται στο σκευοφυλάκιο της Ιεράς Μονής Αγίου Στεφάνου.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ

Αφετηρία του οργανωμένου μετεωρίτικου μοναχισμού αποτελεί η ίδρυση της Μονής του Μεγάλου Μετεώρου. Η Μονή αυτή είναι η παλαιότερη και επισημότερη από τις υπάρχουσες μετεωρίτικες μονές, όπως δηλώνει και η ονομασία της "Μεγάλο Μετέωρο". Σκαρφαλωμένη πάνω στον επιβλητικό της βράχο κατέχει δεσπόζουσα θέση ανάμεσα στο μοναστικό συγκρότημα των Μετεώρων.

Ιδρύθηκε τον 14ο αι. από τον όσιο Αθανάσιο τον Μετεωρίτη ο οποίος ήταν ο πρώτος κτίτωρ της Μονής. Διάδοχος του οσίου Αθανασίου και δεύτερος κτίτωρ της Μονής ήταν ο μοναχός Ιωάσαφ, πρώην βασιλεύς Ιωάννης Ούρεσης Άγγελος Κομνηνός Δούκας ο Παλαιολόγος.

Το 1544 ανεγέρθηκε ο μεγαλόπρεπος κυρίως Ναός σύμφωνα με το γνωστό αρχιτεκτονικό αθωνικό τύπο. Η Τράπεζα, η εστία, το νοσοκομείο - γηροκομείο, τα παρεκκλήσια των Αγ.Κωνσταντίνου και Ελένης, του Τιμίου Προδρόμου και του Αγίου Νεκταρίου συμπληρώνουν το αξιόλογο κτιριακό συγκρότημα της Μονής.

Ληλασίες και πυρκαγιές έπληξαν το Μοναστήρι του Μεγάλου Μετεώρου στα εξακόσια χρόνια ύπαρξής του. Μέσα όμως απ'όλους τους κατατρεγμούς η Μονή συνέχισε χωρίς διακοπή την μοναστική παρουσία της και διαφύλαξε κατά το μεγαλύτερο μέρος τους πολύτιμους θησαυρούς και τα ανεκτίμητα θρησκευτικά και εθνικά της κειμήλια.

Οι υπέροχες τοιχογραφίες, οι σπουδαίες φορητές εικόνες, η πλουσιότατη βιβλιοθήκη της Μονής, τα 640 σπάνια χειρόγραφα, τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά έγγραφα, τα ξυλόγλυπτα τέμπλα, τα προσκυνητάρια, τα αναλόγια, ο ηγουμενικός θρόνος και οι σταυροί, τα περίτεχνα χρυσοκέντητα, οι αργυρές λειψανοθήκες και τα σπάνια έργα αργυροχοΐας είναι μερικοί από τους αμέτρητους θησαυρούς της Ιεράς Μονής του Μεγάλου Μετεώρου.